

ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రం, మరియు మరొకరు

వర్సెస్

బెద్ నారాయణ్ సింగ్ మరియు మరొకరు

[పి.బి.గజేంద్రగడ్కర్, సి.జె., కె.ఎన్.వాంచూ, జె.సి.షా,

ఎన్.రాజగోపాల అయ్యంగార్, ఎస్.ఎం.సిక్రీ, జె.జె.]

ప్రభుత్వోద్యోగి -యజమాని, సేవకుడి సంబంధం - తహవిల్దార్లు ప్రభుత్వోద్యోగులే అయినా -
ఆర్టికల్ 311(2) లోని నిబంధనలు వారికి వర్తిస్తాయా -భారత రాజ్యాంగం ఆర్టికల్ 311(2).

ప్రతివాది 1949 లో ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని ఆజంగడ్ జిల్లాలో తహవిల్దార్ గా నియమించబడ్డాడు మరియు అతను ఆ జిల్లా ప్రభుత్వ ఖజానా యొక్క నగదు విభాగంలో పనిచేశాడు. జిల్లా కలెక్టర్ ఆమోదంతో ప్రభుత్వ కోశాధికారి ఆయన నియామకం చేశారు. 1956లో కలెక్టరు ఆదేశాలతో ఆయనను విధుల నుంచి తొలగించారు. తాను ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర సివిల్ సర్వీస్ సభ్యుడినని లేదా రాష్ట్ర పరిధిలో సివిల్ పోస్టును కలిగి ఉన్నానని, అందువల్ల తీసుకోబోయే చర్యకు వ్యతిరేకంగా సహేతుకమైన అవకాశం ఇవ్వకుండా సర్వీసు నుండి తొలగించడానికి బాధ్యత వహించనందువల్ల తనను సర్వీసు నుంచి తొలగిస్తూ జారీ చేసిన ఉత్తర్వుల చట్టబద్ధతను సవాలు చేస్తూ ఆయన హైకోర్టులో రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేశారు. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 311(2) ప్రకారం.. ప్రతివాది రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగి అని, నిబంధనల ప్రకారం అని హైకోర్టు అభిప్రాయపడింది. 311(2) పాటించలేదని, ఆయన సేవలను రద్దు చేస్తూ జారీ చేసిన ఉత్తర్వులు చట్టవిరుద్ధమన్నారు. పిటిషనర్ ప్రత్యేక సెలవుపై ఈ కోర్టుకు వచ్చారు.

ఈ కోర్టు ముందు లేవనెత్తిన ఒకే ఒక ప్రశ్న ఏమిటంటే, ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో నగదు శాఖలో నియమించబడిన తహ్సిల్దార్ ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర సివిల్ సర్వెయ్ లేదా రాష్ట్రంలో సివిల్ పోస్టును కలిగి ఉన్నారా. అప్పీలును కొట్టివేస్తూ..

ప్రతివాది ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి చెందిన సివిల్ సర్వెయ్ కావడం, ఆర్డికల్ 311(2) నిబంధనలు పాటించనందున, అతని సేవలను తొలగిస్తూ జారీ చేసిన ఉత్తర్వులు చెల్లవు.

ప్రభుత్వ కోశాధికారి ఒక నిర్దిష్ట పదవిని నిర్వహించే రాష్ట్ర ప్రభుత్వోద్యోగి మరియు తన విధులను నిర్వర్తించడంలో సహాయపడటానికి తహ్సిల్దార్లను నియమించడానికి అతని ఉద్యోగ నిబంధనల ద్వారా అతనికి అధికారం ఉంది. తహ్సిల్దార్లకు వేతనం చెల్లించడం రాష్ట్రంలోని జిల్లా ఖజానాలోని నగదు విభాగంలో చేసిన సేవలకు. తహ్సిల్దార్లు తమ పారితోషికాన్ని రాష్ట్రం నుండి నేరుగా పొందుతారు మరియు బదిలీ, తొలగింపు మరియు క్రమశిక్షణ చర్యల విషయంలో జిల్లా అధికారుల నియంత్రణకు లోబడి ఉంటారు. తహ్సిల్దార్ల నియామకం ప్రభుత్వ ఖజానాలో కొంత నియంత్రణను కలిగి ఉన్నప్పటికీ, జిల్లా అధికారుల ఆమోదానికి లోబడి కోశాధికారి నియామకం చేసినప్పటికీ, తహ్సిల్దార్ 311 అధికరణ రక్షణకు అర్హులు.

ఒక నిర్దిష్ట సందర్భంలో, యజమాని మరియు సేవకుడి సంబంధం ఉందా అనేది వాస్తవానికి సంబంధించిన ప్రశ్న, ఇది ఆ ప్రశ్నతో సంబంధం ఉన్న అన్ని భౌతిక మరియు సంబంధిత పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకొని నిర్ణయించబడాలి. సాధారణంగా, యజమాని ద్వారా ఎంపిక, వేతనం లేదా వేతనాల చెల్లింపుతో పాటు, పని విధానాన్ని నియంత్రించే హక్కు మరియు ఉద్యోగం నుండి సస్పెండ్ చేసే లేదా తొలగించే అధికారం యజమాని మరియు సేవకుడి సంబంధాన్ని సూచిస్తాయి. ఏదేమైనా, ఈ ఇండిసియాల సహజీవనం ప్రతి సందర్భంలోనూ

యజమాని మరియు సేవకుడి సంబంధాన్ని ఒకటిగా మారుస్తుందని అంచనా వేయబడదు. ఉపాధి యొక్క ప్రత్యేక తరగతులలో, ఈ ఇండిసియాలలో ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ లేనప్పుడు కూడా సేవా ఒప్పందం ఉండవచ్చు. కానీ సాధారణంగా, పని చేసే పద్ధతిని నియంత్రించే యజమాని యొక్క హక్కు మరియు పర్యవేక్షణ మరియు నియంత్రణ యొక్క శక్తిని యజమాని మరియు సేవకుడి సంబంధాన్ని బలంగా సూచించేవిగా పరిగణించవచ్చు, ఎందుకంటే ఆ సంబంధం ఏదో ఒక పనిని నిర్దేశించడమే కాకుండా, పనిని నిర్దేశించే శక్తిని కూడా అందిస్తుంది. యజమానికి అటువంటి అధికారం ఉంటే, ప్రాథమికంగా, సంబంధం యజమాని మరియు సేవకుడి మధ్య ఒకటి.

శివానందన్ శర్మ వర్సెస్ ది పంజాబ్ నేషనల్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్ [1955] 1 ఎస్.సి.ఆర్. 1427, ధరంగాధర కెమికల్ వర్సెస్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ రాష్ట్ర రాష్ట్రం [1957] ఎస్.సి.ఆర్.152 మరియు మెసర్స్ పియరే లాల్ ఆదిసివర్ లాల్ వర్సెస్ ఆదాయపు పన్ను కమిషనర్, ఢిల్లీ [1960] 3 ఎస్.సి.ఆర్. 669, ప్రస్తావించబడింది.

సివిల్ అప్పీలేట్ పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 120 ఆఫ్ 1963.

అలహాబాద్ హైకోర్టు 1957 స్పెషల్ అప్పీల్ నెంబరు 204లో 1960 డిసెంబర్ 13న ఇచ్చిన తీర్పు, డిక్రీ నుంచి స్పెషల్ లీవ్ ద్వారా అప్పీల్ చేశారు.

పిటిషనర్ల తరపున భారత సొలిసిటర్ జనరల్ హెచ్.ఎన్.సన్యాల్, సి.పి.లాల్ వాదనలు వినిపించారు.

ఎం.సి.సెతల్వాడ్, జె.పి.గోయల్ ప్రతివాదులకు.

మార్చి 9, 1964. జస్టిస్ షాతీర్పు-బెథ్ నారాయణ్ సింగ్ 1949లో ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని అజంఘర్ జిల్లాలో తహవిల్దార్ గా నియమితుడై ఆ జిల్లా ప్రభుత్వ ఖజానాలో క్యాష్ డిపార్ట్ మెంట్ లో పనిచేశాడు. జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ ఆమోదంతో ప్రభుత్వ కోశాధికారి ధన్ పత్ సింగ్ టాండన్ సింగ్ సింగ్ ను నియమించారు. 1956 ఏప్రిల్ 20న అజైమర్లి జిల్లాలోని తహసీల్ లాల్ గంజ్ సబ్ ట్రిజరీలో తహవిల్దార్ గా పనిచేస్తున్న సింగ్ ను కలెక్టర్ ఆదేశాల మేరకు విధుల నుంచి తొలగిస్తున్నట్లు తెలియజేశారు. తొలగింపు ఉత్తర్వుకు వ్యతిరేకంగా, సింగ్ కలెక్టర్ కు అప్పీలు చేయడానికి మొగ్గు చూపాడు, కాని అది తిరస్కరించబడింది మరియు బెనారస్ డివిజన్ కమిషనర్ కు చేసిన విజ్ఞాపన విఫలమైంది. తనపై జారీ చేసిన తొలగింపు ఉత్తర్వులను కొట్టివేయాలని, ఆజంగడ్ కలెక్టర్, ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రాన్ని ఆదేశస్తూ రిట్ దాఖలు చేయాలని కోరుతూ అలహాబాద్ హైకోర్టులో రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 కింద పిటిషన్ దాఖలు చేశారు. మరియు బెనారస్ డివిజన్ కమిషనర్ అజంఘర్ జిల్లాలోని లాల్ గంజ్ వద్ద ఉన్న ఉప ఖజానాలో తహవిల్దార్ గా పరిగణించాడు.తాను ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్ర సివిల్ సర్వీసులో సభ్యుడని, లేదా ఆ రాష్ట్ర పరిధిలో సివిల్ ప్రోస్ట్రులో ఉన్నానని, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 311(2) ప్రకారం తనపై తీసుకోదలచిన చర్యకు వ్యతిరేకంగా సహేతుకమైన అవకాశం ఇవ్వకుండా సర్వీసు నుంచి తొలగించడానికి అర్హుడు కాదని సింగ్ పేర్కొన్నారు.ఈ పిటిషన్ ను విచారించిన మెట్రోట్రా ప్రభుత్వ కోశాధికారి రాష్ట్ర ఉద్యోగి కావడం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నియంత్రణకు లోబడి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అప్పగించిన పనిని నిర్వహించడానికి ప్రభుత్వ కోశాధికారి నియమించిన తహవిల్దార్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగి అని, సింగ్ కు సహేతుకమైన అవకాశం ఇవ్వనందున తొలగింపు ఉత్తర్వులు, అతని విషయంలో తీసుకోదలచిన చర్యకు వ్యతిరేకంగా కారణాన్ని చూపించడం చెల్లవని వాదించారు.

అలహాబాద్ హైకోర్టు అప్పీలులో మెట్రోట్రా జె.ఉత్తర్వులను ధృవీకరించింది. హైకోర్టు అభిప్రాయం ప్రకారం, సింగ్ ను కోశాధికారి నియమించినందున సింగ్ కు మరియు రాజ్యానికి మధ్య యజమాని మరియు సేవకుడి మధ్య ప్రత్యక్ష సంబంధం స్థాపించబడలేదు, కానీ రాష్ట్ర పనిని నిర్వహించడానికి కోశాధికారికి అతనిని నియమించే అధికారం ఉంది, సింగ్ కోశాధికారి

నియంత్రణలో ఉన్నంత వరకు రాష్ట్ర నియంత్రణలో ఉన్నాడు, అందువల్ల అతను ఒక సివిల్ పదవిని నిర్వహించగలడు. రాజ్యం కింద మరియు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 311 యొక్క ప్రయోజనాన్ని పొందడం. హైకోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా.. కోర్టు, ఈ అప్పీలుకు ప్రత్యేక సెలవుతో ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతుంది. ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో నగదు శాఖలో నియమితులైన తహ్సిల్దార్ ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వోద్యోగినా లేక రాష్ట్రంలో సివిల్ ప్రోస్ట్రులో ఉన్నారా అనేది తేలాల్సిన ప్రశ్న. ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో, జిల్లా ఖజానా యొక్క నగదు విభాగాన్ని నిర్వహించే కాంట్రాక్టులు ప్రభుత్వ కోశాధికారిగా పిలువబడే వ్యక్తులకు ఇవ్వబడతాయి. కోశాధికారి జిల్లా ఖజానాలో ప్రత్యేకంగా సృష్టించబడిన పదవిని కలిగి ఉంటాడు: ఆర్థిక కార్యదర్శి ఆమోదానికి లోబడి కలెక్టర్ చేత నియమించబడతాడు. నియమితులైన తర్వాత.. కోశాధికారి తన విధులను సక్రమంగా నిర్వర్తించడానికి ఒక నిశ్చితార్థం చేసుకుంటాడు మరియు రాజ్యానికి అనుకూలంగా ఒక బంధాన్ని అమలు చేస్తాడు. ప్రభుత్వ కోశాధికారి పదవీకాలం తాత్కాలికమైనది మరియు అతను సెలవు మరియు పింఛను సౌకర్యాలకు అర్హుడు కాదు, కానీ అతను రాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక విధులకు సంబంధించిన వివిధ విధులను నిర్వహిస్తాడు. ఆర్థికశాఖ కార్యదర్శి ఆమోదానికి లోబడి కలెక్టర్ ఆయన నియామకం చేస్తారు. అతను తనకు అప్పగించిన ఆస్తి మరియు దానితో తన లావాదేవీల గురించి నిజమైన మరియు నమ్మకమైన ఖాతాను నిర్వహించాలి మరియు నిర్దేశించిన విధంగా రిటర్నులను సమర్పించాలి. ప్రభుత్వ షరతులు, నియమనిబంధనలు, అమలులో ఉన్న శాఖాపరమైన నియమనిబంధనలకు, ప్రత్యేకించి తన సంబంధాలు, వ్యవహారాలు, తన కింది ఉద్యోగుల హక్కులకు సంబంధించి కూడా అతడు కట్టుబడి ఉంటాడు. తన విధులు నిర్వర్తించడానికి ప్రభుత్వ ఖజానాకు హాజరు కావాల్సి ఉంటుంది, తనకు అప్పగించిన ఆస్తిని పిలిచినప్పుడల్లా తన పై అధికారులకు చూపించాలి. ప్రభుత్వ కోశాధికారి స్వతంత్ర కాంట్రాక్టర్ హోదాలో లేరు; అతను తాను పని చేసే వ్యక్తి నియంత్రణలో ఉండకుండా, ఒక నిర్దిష్ట ఫలితాన్ని ఉత్పత్తి చేయడానికి మాత్రమే పూనుకోడు. తన విధి నిర్వహణలో, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆధీనంలో తన పని తీరు, పద్ధతి, పద్ధతిలో ఆయన విధులు నిర్వర్తిస్తున్నారు.

ఒక ప్రభుత్వ కోశాధికారి తన విధుల నిర్వహణలో సహాయపడటానికి తహవిల్దార్లను నియమించే హక్కు ఉంది, కానీ నియామకం 'జిల్లా కలెక్టర్ ఆమోదంతో జరుగుతుంది. వాస్తవానికి తహవిల్దార్లను జిల్లా ట్రెజరీలలో విధులు నిర్వర్తించడానికి నిర్దిష్ట పోస్టులకు ప్రావిన్స్ ప్రభుత్వం నేరుగా నియమించేది. అయితే, 1927 జూలై 25న ఉత్తర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వ కార్యదర్శి, ఆర్థిక శాఖ ప్రభుత్వ ఉత్తర్వును జారీ చేశారు, జిల్లా ఖజానా కోశాధికారి నియామకంపై తహవిల్దార్లను నియమించారని, వారి పని మరియు నిజాయితీకి వారు బాధ్యత వహిస్తారని, ఒక కోశాధికారి తనపై విశ్వాసం కోల్పోయిన వెంటనే అతని సేవలను తొలగించవచ్చని ప్రభుత్వ ఉద్దేశం. కాని ఈ ఉద్దేశాన్ని ఆచరణలో పెట్టడం సాధ్యపడలేదు, ఎందుకంటే తహవిల్దార్లు సాధారణ ఆదాయం నుండి చెల్లించబడ్డారు మరియు పూర్తికాల ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు మరియు వర్గీకరణ నియమాల ద్వారా ప్రభుత్వ ఉద్యోగులందరికీ ఇవ్వబడిన రక్షణకు అర్హులు, మరియు ఒక తహవిల్దార్ ను తొలగించడానికి సాధారణ విచారణ నిర్వహించడం కష్టం, ఎందుకంటే అతను కోశాధికారి విశ్వాసాన్ని కోల్పోయిన వెంటనే అతన్ని సర్వీసు నుండి తొలగించాలి. లేకపోతే ప్రభుత్వానికి కోశాధికారి బాధ్యత దెబ్బతింటుంది. ఈ పరిస్థితుల్లో తహవిల్దార్ల పదవిని రద్దు చేయడం, తహవిల్దార్లకు ఇచ్చే వేతనానికి సమానమైన మొత్తాన్ని కోశాధికారి వేతనాన్ని పెంచడం, 'ఉప ఖజానాల్లో పనిని తన సేవకుల ద్వారా నిర్వహించడానికి అతన్ని బాధ్యుడిని చేయడం ఉత్తమ పరిష్కారం. అయితే కోశాధికారి జిల్లా అధికారి అనుమతి లేకుండా ట్రెజరీ లేదా సబ్ ట్రెజరీలో ఎవరినీ నియమించరాదని, కోశాధికారి కోరినప్పుడు అటువంటి జిల్లా అధికారి ఆ విధంగా నియమించబడిన వ్యక్తిని ఆలస్యం చేయకుండా తొలగించాలని ఒక రిజర్వేషన్ చేయబడింది. ఈ ప్రభుత్వ ఉత్తర్వును అనుసరించి, మాన్యువల్ ఆఫ్ ఆర్డర్స్ లో ఈ క్రింది పేరాగ్రాఫ్-1561 చేర్చబడింది:

'సబ్ ట్రెజరీల్లో పనిచేసే తహవిల్దార్లు ఇకపై ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు కాదు. వీరు కోశాధికారిచే నియమించబడతారు, వారు వారి వేతనం మరియు సెలవు వేతనాన్ని కవర్ చేయడానికి ప్రభుత్వం నుండి భత్యం పొందుతారు. అయితే కోశాధికారి జిల్లా అధికారి అనుమతి లేకుండా ఏ

వ్యక్తినీ తహవిల్దార్ గా నియమించరాదు. కోశాధికారి ఒక తహవిల్దార్ ను తొలగించాలి లేదా జిల్లా అధికారి కోరితే ఒక తహసీల్ నుండి మరొక తహసీల్ కు బదిలీ చేయాలి.

తహవిల్దార్ పోస్టులను రద్దు చేసిన తరువాత కూడా ఉత్తర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం స్థిరమైన వైఖరిని అవలంబించలేదు మరియు ఎప్పటికప్పుడు ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది, ఇది నియామకం, సర్వీసు నుండి తొలగింపు, సస్పెన్షన్ మరియు బదిలీలు మరియు పారితోషికం చెల్లింపు విషయంలో తహవిల్దార్లపై గణనీయమైన నియంత్రణను కలిగి ఉందని సూచిస్తుంది. కరువు భత్యం మరియు కొన్ని వైద్య ప్రయోజనాలను అందుబాటులో ఉంచడం ద్వారా, తహవిల్దార్లను రాష్ట్రంలోని ఇతర ప్రభుత్వోద్యోగులతో సమానంగా పరిగణించారు. 1939 డిసెంబరు 9న తహవిల్దార్లకు ప్రభుత్వ ఖజానా నుంచి నేరుగా వేతనం చెల్లించేలా ఉత్తర్వులు జారీ అయ్యాయి. ట్రెజరీల క్యాషియర్ సిబ్బందికి కోశాధికారిలు ప్రభుత్వం నుంచి తమ ఖాతాలో వచ్చిన దానికంటే తక్కువ మొత్తాన్ని చెల్లించినట్లు ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చింది. అందువల్ల కోశాధికారి సిబ్బంది జీతభత్యాలను సవివరంగా చూపిస్తూ ఒక ప్రకటన తయారు చేయాలని ఆదేశించారు, అయితే - ట్రెజరీ అధికారి వ్యక్తిగతంగా సంబంధిత వ్యక్తులకు వేతనాలు చెల్లించాలి మరియు వారి అంగీకారాన్ని తీసుకోవాలి. 1945లో ఉత్తర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం "ట్రెజరీల క్యాషియర్ సిబ్బంది" వేతనం కోసం ప్రభుత్వ ఖజానాకు చెల్లించాల్సిన భత్యాన్ని 1945 ఏప్రిల్ 1 నుండి అమల్లోకి తెచ్చింది. పేరా 3(ఎ) ద్వారా శాశ్వత తహవిల్దార్ల ప్రయోజనం కోసం పదవీ విరమణపై గ్రాంట్యుటీ చెల్లించే పథకాన్ని కూడా రూపొందించారు. ఒక శాశ్వత తహవిల్దార్ పదవీ విరమణ చేసినప్పుడు, గరిష్టంగా 25 సంవత్సరాల సర్వీసు పూర్తయిన ప్రతి సంవత్సరానికి ఒక నెల వేతనం ఇవ్వబడుతుంది, ఈ గ్రాంట్యుటీని శాశ్వతంగా నియమించినప్పుడు పదవుల్లో ఉన్న శాశ్వత ఉద్యోగులకు మరియు భవిష్యత్తులో ప్రవేశించేవారికి కూడా అనుమతించబడుతుంది, కానీ తహవిల్దార్ సేవ సంతృప్తికరంగా లేనట్లయితే కాదు. లేదా రాజీనామా చేసినా లేదా ఉద్యోగం నుంచి తొలగించడమో, తొలగించడమో చేస్తే.. తహవిల్దార్లకు జీతాలు చెల్లించిన విధంగానే గ్రాంట్యుటీ చెల్లించాలి, ట్రెజరీల క్యాషియర్ సిబ్బంది వేతనానికి చెల్లించాల్సిన ప్రభుత్వ ఖజానా, అలవెన్సులు

పెరగడం, క్యాషియర్ సిబ్బందికి గ్రాంట్యుటీ మంజూరు కోసం కేటాయింపులు "25- జనరల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్-బి-డిస్ట్రిక్ట్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ (ఎ) జనరల్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్, ఎస్టాబ్లిష్ మెంట్-కాంట్రాక్ట్, ఎక్స్ ట్రా కాంట్రాక్ట్ ఎస్టాబ్లిష్ మెంట్ వేతనం, 55-సూపర్ యాన్యుయేషన్ అలవెన్సులు, పెన్షన్లు, గ్రాంట్యుటీలను వరుసగా బడ్జెట్ లో పొందుపరిచారు. 1953 జూన్ 17న ప్రభుత్వ సంయుక్త కార్యదర్శి రాసిన లేఖ ద్వారా ప్రభుత్వ కోశాధికారిలు తమ కింద పనిచేసే తహవిల్దార్ల సేవలను తగిన కారణాలు లేకుండా తరచూ తొలగిస్తున్నారని, అలాంటి సిబ్బందిని వేధించే ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయని, ప్రభుత్వ కోశాధికారిలు ఏకపక్షంగా వ్యవహరించడం వల్లనే ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నారని జిల్లాల కలెక్టర్ల దృష్టికి తెచ్చారు. ఆ ఉద్యోగులకు కష్టాలు తప్పలేదు. అందువల్ల ప్రభుత్వ కోశాధికారిలు తమ సిబ్బందితో ఇష్టారాజ్యంగా వ్యవహరించినట్లు రుజువైతే భవిష్యత్తులో ప్రభుత్వం ఇలాంటి చర్యలు తీసుకునే అవకాశం ఉందని కలెక్టర్ల దృష్టికి తీసుకురావాలని కలెక్టర్లకు ప్రభుత్వం సూచించింది. ట్రెజరీల క్యాష్ డిపార్ట్ మెంట్ లోని ఉద్యోగులపై నిర్దిష్ట అభియోగాలు మోపకుండా, వివరణలు తీసుకోకుండా ఏకపక్షంగా వారి సేవలను తొలగించిన సంఘటనలు తన దృష్టికి వచ్చాయని, భవిష్యత్తులో క్యాష్ డిపార్ట్ మెంట్ లోని ఉద్యోగుల సేవలను ఎప్పుడు తొలగించాలని ఆజంగడ్ కలెక్టర్ ఆదేశించారు. వారి సస్పెన్షన్ కోసం ఒక నివేదిక తయారు చేయాలి మరియు వారిపై నిర్దిష్ట అభియోగాలు నమోదు చేయాలి మరియు ఆరోపణలను వివరించడానికి వారికి సమయం ఇవ్వాలి మరియు సబార్డినేట్ సిబ్బంది లేదా కోశాధికారి యొక్క ఏకపక్ష చర్య ఫలితంగా వారి సేవలను తొలగించకూడదు. 1959లో తహవిల్దార్ల డియర్నెస్ అలవెన్స్ స్కేలును సవరించి ఉచిత వైద్య హాజరు కోసం కొన్ని సౌకర్యాలను కూడా కల్పిస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ చేశారు.

కొన్ని సందర్భాల్లో డిస్మిస్ లేదా సస్పెన్షన్ కు గురైన తహవిల్దార్లను కలెక్టర్ ఆదేశాలతో తిరిగి విధుల్లోకి తీసుకున్నట్లు తెలుస్తోంది. ఉదాహరణకు, 1948 ఆగస్టు 14 నాటి ఆజంగడ్ ట్రెజరీ ఆఫీసర్ ఉత్తర్వుల ప్రకారం, కలెక్టర్ ఉత్తర్వు ప్రకారం నౌనిద్ ప్రసాద్, తహవిల్దార్, ఫూల్పూర్ (సస్పెన్షన్లో ఉంది) బాధ్యతలు స్వీకరించిన తేదీ నుండి తిరిగి విధుల్లోకి తీసుకున్నారు. హండియా

సబ్ ట్రెజరీలో తహవిల్దార్ గా పనిచేస్తున్న గణేష్ ప్రసాద్ అనే వ్యక్తిని కుంభమేళా విధులకు నియమిస్తూ అలహాబాద్ జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ 1952లో ఉత్తర్వులు జారీ చేశారు. 1948 ఏప్రిల్ 12న తహవిల్దార్ గణేష్ ప్రసాద్ పై జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ క్రమశిక్షణా చర్యలు తీసుకున్న దాఖలాలు కూడా ఉన్నాయి.

అందువల్ల ప్రభుత్వ ఖజానాలలో క్యాషియర్ల విధులు నిర్వర్తించడానికి తహవిల్దార్లను నియమించినట్లు రికార్డుల ద్వారా స్పష్టమవుతోంది. వీరి నియామకం జిల్లా కలెక్టరు ఆమోదంతో ప్రభుత్వ కోశాధికారిచే చేయబడింది, కాని ఇది ప్రజా విధుల నిర్వహణ కోసం చేయబడింది మరియు వారికి ప్రభుత్వం నేరుగా వేతనం చెల్లించింది. కలెక్టర్ ఆదేశాల మేరకు తహవిల్దార్లను బదిలీ చేయడం, ఆయన ఆదేశాల మేరకు సస్పెండ్ చేయడం లేదా విధుల నుంచి తొలగించడం చేయాల్సి ఉంటుంది. కోశాధికారి చేత సస్పెండ్ చేయబడిన ఒక తహవిల్దార్ ను తిరిగి విధుల్లోకి తీసుకోవాలని కలెక్టరు ఆదేశించినట్లు ఇదివరకే ఉదహరించిన ఒక ఉదాహరణ చూపిస్తుంది. ఈ పరిస్థితులను బట్టి ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి, తహవిల్దార్లకు మధ్య ఉన్న సంబంధాన్ని తెలుసుకోవాలి. ఒక నిర్దిష్ట సందర్భంలో యజమాని మరియు సేవకుడి సంబంధం ఉందా అనేది వాస్తవానికి సంబంధించిన ప్రశ్న, ఇది ఆ ప్రశ్నతో సంబంధం ఉన్న అన్ని భౌతిక మరియు సంబంధిత పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకొని నిర్ణయించబడాలి. సాధారణంగా యజమానిచే ఎంపిక చేయబడటం, వేతనం లేదా వేతనాలు చెల్లించడం, పని పద్ధతిని నియంత్రించే హక్కు మరియు ఉద్యోగం నుండి సస్పెండ్ చేసే లేదా తొలగించే అధికారం యజమాని మరియు సేవకుడి సంబంధాన్ని సూచిస్తాయి. కానీ ఈ ఇండిసియాల సహజీవనం ప్రతి సందర్భంలోనూ యజమాని మరియు సేవకుడి సంబంధాన్ని ఒకటిగా మార్చడానికి ఉద్దేశించబడదు. ఉపాధి యొక్క ప్రత్యేక తరగతులలో, ఈ ఇండిసియాలలో ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ లేనప్పుడు కూడా సేవా ఒప్పందం ఉండవచ్చు. అయితే సాధారణంగా పని చేసే పద్ధతిని నియంత్రించే యజమానికి ఉన్న హక్కును, పర్యవేక్షణ, నియంత్రణ శక్తిని యజమాని, సేవకుడి సంబంధాన్ని బలంగా సూచించేవిగా పరిగణించవచ్చు, ఎందుకంటే ఆ సంబంధం ఏదో ఒక పనిని నిర్దేశించే శక్తిని

మాత్రమే కాకుండా, పనిని నిర్దేశించే శక్తిని కూడా అందిస్తుంది. యజమానికి అధికారం ఉంటే, ప్రాథమికంగా, యజమాని మరియు సేవకుడి సంబంధం.

ప్రభుత్వం రూపొందించిన నియమనిబంధనలు, ఎప్పటికప్పుడు జారీ చేసే ఆదేశాలకు అనుగుణంగా ప్రభుత్వ కోశాధికారిల పనులు జరగాలి. ప్రభుత్వ కోశాధికారి ఒక ప్రభుత్వ ఉద్యోగంలో ఒక పదవిని కలిగి ఉంటాడు మరియు అతని విధుల నిర్వహణలో తహవిల్దార్లు అతనికి సహాయపడతారు. తహవిల్దార్ తన విధులు నిర్వర్తించడంలో కోశాధికారి తరపున కాకుండా, రాష్ట్రం తరపున పనిచేస్తాడు. నిస్సందేహంగా తహవిల్దార్ ద్వారా సంభవించే నష్టానికి కోశాధికారి బాధ్యత వహిస్తాడు, కాని ఆ కారణంతోనే తహవిల్దార్ కేవలం కోశాధికారిని నియమించాడని, రాజ్యానికి సేవకుడు కాదని భావించలేము. తహవిల్దార్ ఎంపిక కోశాధికారిచే చేయబడినప్పటికీ, కలెక్టరుచే నియంత్రించబడుతుంది; తహవిల్దార్ కు రాజ్యం ద్వారా ప్రతిఫలం లభిస్తుంది, అతని పని విధానం రాజ్యం నియంత్రణలో ఉంటుంది, మరియు అతన్ని సస్పెండ్ చేసే, తొలగించే మరియు తిరిగి నియమించే అధికారాన్ని రాజ్యం ఉపయోగిస్తుంది. శివానందన్ శర్మలో వి. ది పంజాబ్ నేషనల్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్ (1) బ్యాంకుతో ఒప్పందం ప్రకారం క్యాష్ డిపార్ట్ మెంట్ ఇన్ ఛార్జ్ కోశాధికారి నియమించిన పంజాబ్ నేషనల్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్ యొక్క ఒక శాఖలో హెడ్ క్యాషియర్ బ్యాంకు ఉద్యోగి అని భావించబడింది. కోర్టు అభిప్రాయం ప్రకారం, క్యాషియర్ మరియు క్యాష్ డిపార్ట్ మెంట్ కు ఇన్ ఛార్జ్ గా ఉన్న మినిస్ట్రీరియల్ స్టాఫ్ యొక్క ఆదేశాలు మరియు నియంత్రణ బ్యాంకు పూర్తిగా బ్యాంకులో ఉంటుంది, క్యాషియర్ బ్యాంకు యొక్క ఉద్యోగిగా పరిగణించబడాలి. సిన్హా జె., పుట 1442లో ఇలా పేర్కొన్నాడు:

"ఒక యజమాని ఒక సేవకుడిని నియమించి, ఒక నిర్దిష్ట పని చేయడానికి అనేక మందిని నియమించడానికి మరియు నగదు పరిశీలన కోసం వారి విశ్వసనీయత మరియు సామర్థ్యానికి

హామీ ఇవ్వడానికి అతనికి అధికారం ఇస్తే, సేవకుడు నియమించిన ఉద్యోగులు యజమాని యొక్క సేవకులతో సమానంగా ఉంటారు."

అదేవిధంగా ధరంగాధర కెమికల్ వర్క్స్ లిమిటెడ్ లో వర్నెస్పొరాష్ట్ర రాష్ట్రం ([1957] S.C.R. 152) యజమాని మరియు సేవకుడి సంబంధానికి "ప్రాథమిక పరీక్ష" "ఏ పని చేయాలో నిర్దేశించడానికి మాత్రమే కాకుండా, అది చేయవలసిన విధానాన్ని నియంత్రించే హక్కు యజమానిలో ఉండటం, వివిధ పరిశ్రమలలో అటువంటి నియంత్రణ యొక్క స్వభావం లేదా పరిధి మారుతూ ఉండటం మరియు దాని స్వభావరీత్యా ఖచ్చితంగా నిర్వచించలేకపోవడం" అని అభిప్రాయపడింది. మెసర్స్ లో పియరే లాల్ ఆదిశ్వర్ లాల్ వర్నెస్ ఆదాయపు పన్ను కమీషనర్, ఢిల్లీ([1955] 1 S.C.R. 1427) బ్యాంకు నిర్దేశించిన విధంగా విధులు నిర్వర్తించడానికి బ్యాంకుచే నియమించబడిన కోశాధికారి బ్యాంకు యొక్క సేవకుడు, స్వతంత్ర కాంట్రాక్టరు కాదని అభిప్రాయపడ్డాడు.

ప్రభుత్వ కోశాధికారి ఒక నిర్దిష్ట పదవిని నిర్వహించే రాష్ట్ర ప్రభుత్వోద్యోగి, మరియు తన విధులను నిర్వర్తించడంలో సహాయపడటానికి తహవిల్దార్లను నియమించడానికి అతని నియమ నిబంధనల ప్రకారం అతనికి అధికారం ఉంది. తహవిల్దార్లకు పారితోషికం చెల్లించడం అనేది రాష్ట్రంలోని "జిల్లా ఖజానా యొక్క క్యాపియర్ డిపార్ట్ మెంట్"లో చేసిన సేవలకు. తహవిల్దార్లు తమ పారితోషికాన్ని రాష్ట్రం నుండి నేరుగా పొందుతారు మరియు బదిలీ, తొలగింపు మరియు క్రమశిక్షణ చర్యల విషయంలో జిల్లా అధికారుల నియంత్రణకు లోబడి ఉంటారు. తహవిల్దార్ల నియామకం ప్రభుత్వ పనిని నిర్వహించడానికి ఉద్దేశించినది, కొంత నియంత్రణను ప్రభుత్వ కోశాధికారి కలిగి ఉన్నప్పటికీ, జిల్లా అధికారుల ఆమోదానికి లోబడి కోశాధికారి నియామకం చేసినప్పటికీ, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 311యొక్క రక్షణకు తహవిల్దార్ అర్హుడని భావించాలి.

కలెక్టర్ ప్రోద్బలంతోనే సింగ్ ను విధుల నుంచి తొలగిస్తూ ఉత్తర్వులు జారీచేశారని, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 311(2) నిబంధనలకు అనుగుణంగా లేదని, ఆ లెక్క చెల్లదన్నారు.

అందువల్ల హైకోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తర్వులు చెల్లవని ప్రకటించాలన్న వాదనతో ఏకీభవిస్తున్నాం.

అప్పీల్ విఫలం అవుతుంది మరియు ఖర్చులతో కొట్టివేయబడుతుంది.

అప్పీల్ కొట్టివేత..